

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Endelig én lærebok – på norsk

Per Bergsjø, Jan Maltau, Kåre Molne, Britt-Ingjerd Nesheim, red.

Obstetikk og gynekologi

452 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004. Pris NOK 645
ISBN 82-05-30399-1

Fagområdet fødselshjelp og kvinnesykdommer har hittil vært dekket av to norske lærebøker. Mange medisinstudenter har valgt utenlandske lærebøker slik at de har fått én bok istedenfor to. Noen har valgt å la være å kjøpe bok og har brukt forelesningsnotater, Norsk elektronisk legehåndbok og veiledere fra Norsk gynekologisk forening. Nå har de fått et godt alternativ – på norsk.

Boken er for medisinstudenter og leger, men kan også leses av annet interessert helsepersonell. Den gir en samlet oversikt over fagområdet fødselshjelp og kvinnesykdommer. Redaktørene har fått med seg mange av de fremste fagpersonene i Norge til å skrive ulike kapitler. Illustrasjonene og bildene er av høy kvalitet og gir fremstillingen et solid løft. En liten, flott detalj er at det på slutten av hvert kapittel er en faktaboks med navn på personer som har satt faglige spor etter seg.

Redaktørene er seniorer i faget, eller som de selv sier: «har levet med faget i noen tiår». Det kan være klokskap, eller uttrykk for gammeldags tenkning, at boken ikke helt speiler den nye tid i fødselshjelpen. En større aksept for differensiering av fødselshjelp vinner terreng, også innad i store sykehusavdelinger. Flere kapitler bærer preg av at forfatterne mener at fødsler ikke bør skje utenfor sykehus fordi komplikasjoner kan komme brått og uventet. Men det er ikke rett at «fødselshjelpere og barneleger flest mener at *alle* kvinner bør føde i institusjon med operativ, anestesilogisk og pediatrik ekspertise».

Samlet sett kan jeg varmt anbefale boken. Den er oppdatert og beskriver norsk praksis i obstetikk og gynekologi i 2004. Internett kan aldri oppveie gleden av et solid bokverk på norsk mellom hendene. Medisinstudenter: Løp og kjøp!

Kjell Å. Salvesen

Kvinneklinikken
St. Olavs Hospital

Hvordan går det egentlig med de for tidlig fødte barna?

Jonna Jepsen

For tidlig fødte barn

Usynlige senfølger. 224 s, tab. København: Hans Reitzels Forlag, 2004. Pris DKK 228
ISBN 87-412-2305-5

Forfatteren er mor til svært for tidlig fødte tvillinger og har ut fra egen erfaring engasjert seg i oppfølging og tilbud til denne gruppen barn.

Professor i nyfødt-medisin ved Rigshospitalet i København, Gorm Greisen, har skrevet forordet.

Hvorfor er en slik bok ikke skrevet tidligere? spør han.

Det er i dag velkjent, også fra norske studier, at mange svært for tidlig fødte barn utvikler senproblemer som angst, utrygghet, hyperaktivitet, lærevansker og konsentrasjonsproblemer, forsinket motorisk utvikling, spise- og søvnvansker, stress og uro – de ofte usynlige senfølgene. Det er derfor av stor betydning at denne gruppen blir fulgt nøye over lang tid. Det bør være et tilbud om oppfølging, slik at det kan stilles diagnoser med påfølgende tiltak for barnet og også for foreldrene.

Forfatteren har brukt mange eksperter innen feltet barn med handicap for å beskrive utviklingen allerede fra fosterstadiet og den betydningen dette har i de daglige situasjonene hos for tidlig fødte barn. Det er mange situasjoner med uro og smerte gjennom flere av døgnets prosedyrer og stell. Spesialpedagoger som har fulgt barna gjennom oppvekst og utvikling, har også vært konsultert med hensyn til de etter hvert usynlige senfølgene som kan oppstå.

Det er flere kasuistikker som illustrerer problemene som denne gruppen barn kan komme inn i, samtidig er det også gitt praktiske forslag til hvordan problemene/senfølgene kan reduseres.

Boken gir et godt bilde av hva barna virkelig utsettes for. Den setter ord på viktige problemer. Det er ikke bare å overleve, men å overleve til noe! Dette er en faktor som dessverre ikke alltid blir brukt i statistikken av ekstremt for tidlig fødte

barn. Det er mange gode referanser og henvisninger, bl.a. til nyttige Internett-sider.

En stor del om helsekost og dennes effektive innvirkning på barnas utvikling burde ikke vært med. Men så lenge det er mange som tror, og så lenge det er i tillegg til og ikke på bekostning av den klassiske medisin og oppfølging, er det greit. Likeledes er det tatt inn råd fra kranio-sakral terapeut og osteopat. Det understrekes også at barne-nevrologen ikke deler alle av forfatterens oppfatninger.

Uansett, dette er nyttig lesing, ikke bare for foreldre til for tidlig fødte barn, men også for dem av oss som til daglig har ansvar for og steller med barna. Og ikke minst for dem som skal ha oppfølgingen og ansvaret for at det kan gis den hjelp og de tiltak som er nødvendig for at oppveksten blir optimal. Kanskje også en nyttig bok for bevilgende myndigheter som bør sikre fremtiden for disse barna?

En tankevekkende bok.

Rolf Lindemann

Intensivavdelingen for nyfødte
Ullevål universitetssykehus

Nyttig til repetisjon

Lawrence Miall, Mary Rudolf, Malcolm Levene

Barnmedisin i ett nøtskal

223 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2004.
Pris SEK 370
ISBN 91-44-03187-4

Forfatterne er engelske barneleger. Boken er delt opp etter vanlige symptomer og sykdommer hos barn. Den er oversatt til svensk av Johnny F. Ludvigsson.

Dette er en lærebok for medisinstudenter og yrkes-

grupper som arbeider med syke barn. De første kapitlene er om undersøkelsesteknikk, tilvekst og utvikling, så omtales områder som ernæring, problemer i småbarnsalderen, ungdomsmedisin, helsestasjonsarbeid og skolehelsetjeneste. Deretter kommer symptomorienterte kapitler om det akutt syke barnet, vanlige symptomer hos syke barn og problemer som oppdages

i forbindelse med helsekontroll, hos nyfødte, kroniske symptomer og det funksjonshemmede barnet.

Boken er gjennomillustrert med figurtegninger i svart-hvitt, i tillegg er det fargebilder av forskjellige utslett. Den er lett og innbydende å lese. Det ville vært bedre om også strektregningene var i farger. Norske og svenske tradisjoner er såpass like at stoffet passer godt for norske lesere.

Denne boken erstatter ikke en vanlig lærebok i barnesykdommer, til det er den for skjematisk oppbygd. Men den vil passe fint som et tillegg, spesielt ved repetisjoner og kollokviearbeid. Foruten til legestudentene, passer den også til andre yrkesgrupper i helsevesenet som arbeider med syke barn, slike som sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, ernæringsfysiologer og psykologer.

Trond Flægstad

Barneavdelingen
Universitetssykehuset Nord-Norge

Nyttig veileder i nyfødttmedisin for den tredje verden

World Health Organization

Managing newborn problems:

a guide for doctors, nurses, and midwives

316 s, tab, ill. Genève: WHO, 2003. Pris USD 27
ISBN 92-4-154622-0

Hvert år dør mer en fire millioner barn i første levemåned, de fleste innen en uke etter fødselen. Et like stort antall barn er dødfødte. I tillegg til den menneskelige tragedie som disse dødsfallene representerer, medfører de også en påkjenning og en risiko for kvinnene. For mange kvinner i den tredje verden innebærer slike svangerskap nok et skritt mot varig tap av helse og førlighet. Tiltak mot den høye dødeligheten i neonatalperioden vil derfor ha positiv virkning for både kvinners og barns helse.

De fleste av barna som dør i peri- og neonatalperioden, ville kunne vært reddet med ganske enkle hjelpemidler, dersom den nødvendige kunnskap om vurdering og behandling av den nyfødte var tilgjengelig. Det er altså ikke slik at manglende tilgang til avansert, høyt teknologisk og kostbart utstyr bør føre til handlingsunntatelse stilt overfor en syk nyfødt.

Verdens helseorganisasjon har nå gitt ut en praktisk veileder i nyfødttmedisin for leger, sykepleiere og jordmødre som arbeider under enkle kår og betingelser.

Boken har fire deler: funn, vurdering og håndtering; pleie og behandling; prosedyrer; og et appendiks med oversikt over utstyrbehov, nødvendige medikamenter, journalføring og skjemaer.

Ved første gjennomsyn kan teksten virke noe forvirrende pga. de hyppige henvisningene til andre avsnitt. Når man blir kjent med opplegget, blir det imidlertid klart at denne organiseringen fører til at man sparer mye plass ved å unngå gjentakelser. Jeg er overbevist om at den som bruker boken i sin daglige praksis, fort blir vant til hvordan man skal slå opp for å finne de opplysningene man trenger. Dette er en god og kortfattet innføring i det som er spesielt for det nyfødte barnet, hva helsearbeideren bør se etter av funn og tegn, og hvordan man bør veie de ulike funn og observasjoner. Den erfarne nyfødttmedisiner vil utvilsomt tenke på flere nyanser og alternativer enn de som er anført, men for det store flertall av syke nyfødte som denne boken er laget for å hjelpe, vil de retningslinjer og råd som er gitt føre til målet.

Jeg tror at denne boken, dersom den blir distribuert til og lest/brukt av helsearbeidere i førstelinjetjenesten i den tredje verden, vil være et viktig bidrag til å redde mange av de spedbarnsliv som i dag går tapt. Selv om boken utvilsomt er rettet mot en virkelighet som er annerledes enn i vårt land, tror jeg også både primærleger og helsesøstre i Norge vil kunne ha nytte av deler av den, særlig den første delen. Også leger i utdanningsstilling i pediatri vil kunne ha glede av den som en rask første innføring i nyfødttmedisin. Visse anbefalinger, bl.a. om valg av medikamenter, er basert på å holde lavest mulig kostnad på behandlingen. I vårt land vil derfor noen av anbefalingene være annerledes.

Lommeformatet forutsetter at frakkelommene ikke er av de minste. Innbindingen med spiralrygg er nok ikke den mest holdbare. Boken fortjener stor utbredelse.

Thor Willy Ruud Hansen

Nyfødttseksjonen
Barneklubben
Rikshospitalet

Kort og god lærebok i psykoterapi

Glen O. Gabbard

Long-term psychodynamic psychotherapy: a basic text

210 s, tab, ill. Washington, D.C.: American Psychiatric Publishing, 2004. Pris USD 34
ISBN 1-58562-144-7

Med fremgangen i nevrobiologi og psyko-farmakologi er det fare for at samtalerterapi kan få en underkjent plass i psykiaterutdanningen. Den amerikanske spesialitetskomiteen i psykiatri har pålagt alle utdanningsinstitusjoner å inkludere visse kjernekom-

petanseområder i spesialistutdanningen, der også fem ulike former for psykoterapi anses nødvendig: langtids psykodynamisk psykoterapi, støttende psykoterapi, kognitiv terapi, korttids psykoterapi og psykoterapi kombinert med farmakologisk behandling.

Glen O. Gabbard er psykoanalytiker, leder for psykiatrisk klinikk i Texas og redaktør for *International Journal of Psychoanalysis*. I 11 oversiktlige kapitler gir han en kortfattet innføring i moderne psykodynamisk forståelse og behandling. Etter en rask gjennomgang av ulike psykodynamiske teorier, kommer forfatteren inn på enkle, men viktige temaer som enhver fersk psykoterapeut må forholde seg til, som hvordan man sitter i terapirommet, hva man gjør når pasienten ikke møter eller når pasienten kommer med en gave osv.

Deretter omtales evaluering for behandling. Kapitlet om terapeutiske intervensjoner er praktisk nyttig. For en nordmann er det gledelig å finne en referanse til Bjørn Killingmo under omtalen av bekreftende intervensjoner. Så følger kapitler om terapi-prosessen, hvordan psykoterapi virker og hvilke målsettinger pasient og terapeut skal velge, med beskrivelser av arbeid med motstand, drøm, fantasier og motoverføring, gjennomarbeiding og avslutning.

Siste del handler om veiledning og om hvordan godkjenne den enkelte lege som skal bli spesialist. Klinisk veiledning og psykoterapiveiledning utgjør mye av kjernen i norsk psykiaterutdanning. Dette temaet berøres på en måte som gjør det leseverdig både for veiledningskandidater og veiledere, som fremstillingen av den skravlete, den søvnige eller for den saks skyld den grenseløse veileder.

På slutten av hvert kapittel er det oppsummeringer og fylldige referanselister, som kan hjelpe den interesserte med å finne nyttig tilleggs litteratur. Illustrerende kasuistikker er innvevd i teksten og gir kjøtt og blod til innholdet. Selv om boken henvender seg til den amerikanske «postgraduate resident», er den anbefalelsesverdig som grunnlagslitteratur for leger.

Morten Chr. Vanberg

Psykiatrisk poliklinikk
Asker og Bærumklinikken